

Marts 1861, der gav os det fuldstændige Jernbaneanlæg fra Aalborg til Sjyllands Sydgrændse og derhos gennem Thyen. Men hvorledes blev nu Bygningen af disse Jernbaner udført? Den blev udført under et stærkt Hensyn til det System, der havde differet Jernbanen. Man byggede nemlig et Stykke Nord paa og et Stykke Syd paa; og det er jo ikke ret mange Aar siden, at disse to Stumper først bleve forenede med hinanden, og at Jernbanen blev brugelig som et Hæle for Sjyllands Kommunikation. Man havde altsaa ikke taget finantsielle Hensyn, i alt Fald ikke studt dem frem som Hovedsagen. Havde man gjort det, maatte man i Tide have taget Hensyn til Slesvigs og Sjyllands Forbindelse, have begyndt med Sydgrændsen og derfra bygget Nord paa. Da vilde man nemlig for hvert Stykke, der var blevet gjort sær-digt, have indlemmet et Distrikt i den europæiske Jernbaneforbindelse, og paa den Maade kunde Udgiften til Forrentningen af Jernbanerne været den bedste. Dette nu for det Første. Men dernæst staar der jo endnu et Mindesmærke i Loven af 4de Marts 1857 i Jernbanestrafningen fra Viborg til et Punkt ved Venøbugten og Holstebro. At dette Stykke Bane, som det nu staar for sig, er meningsløst, kan der ingen Tvivl være om, men det tvivlede heller Ingen om, da man vedtog Loven af 4de Marts 1857, og endnu mindre — thi Begrebene havde den Gang klarer sig betydelig — da Loven af 10de Marts 1861 vedtoges. Som Motiv til at vedtage den Banestrafning fra Venøbugten til Holstebro, der blev indsat i den sidstnævnte Lov, blev der tværtimod netop henvist til, at Banerne maatte forlænges Syd paa. Naar den høitærede Finantsminister med saa stor Styrke har gjort gjældende, at der kun er ringe Ud-sigt til, at de her omhandlede Baner ville kunne forrente sig, og har henvist til, at det vil vare længe endnu, inden det Jernbanean-laget, som vi nu have, vil kunne give fuld Rente, saa er det, som sagt, med god Foie, at man minder om, at de iydste Jernbaner ikke ere anlagte med det finantsielle Hensyn som det Eneste og Væsentligste for Die, men at der meget mere er taget ganske andre Hen-

syn ved dem end det finantsielle, samt at det finantsielle Tab, som disse Jernbaner have givet, maa skrives paa disse andre Hensyns Regning. Og derfor skal man ogsaa være noget villig i sine Betragtninger om de iydste Jernbaners Forrentning, saa meget mere som det er en Kjendsgjerning, der er lige saa sand som glædelig, at Forrentningen dog gaar godt fremad, ligesom jeg ogsaa nærer det Haab, at Forrentningen endnu vil gaa videre fremad. — Jeg haaber, at ærede Medlemmer ved denne min Betragtning ville lade sig bevæge til at støtte den Opsættelse, som jeg gjorde gjældende igaar, at, hvad det væsentligst kommer an paa ved Anlæg af Jernbaner, det er at bære det Tab, som fremkommer i den første Tid efter Anlægget. Der kræves i saa Henseende et Offer, men dette er jo ogsaa anerkjendt i vor senere Jernbanelovgivning, i hvilken det gjentagne Gange er paabudt som en Betingelse for Statens Garanti for et vist Udbytte, at der stilles en Garantifond til Statens Raadighed. Denne Betingelse er netop fremkaldt ved Erfjendelsen af, at, hvad det kommer an paa, det er at bære de store Rentetab, som Jernbaneanlæg i den første Tid sædvanlig medføre. Man har derfor i den senere Lovgivning krævet et Offer af de Egne, hvorigjennem Banerne skulle gaa, hvorved man støtter Staten, som saa imidlertid i Dvrigt maa bære det mulige Tab og tage Risikoen derved. Den høitærede Finantsminister udtalte særlig med Hensyn til de saa ofte omtalte, nu her paa Finantslovsforslaget optagne Jernbaneanlæg, at det kunde være tvivlsomt, om disse Jernbaner overhovedet vilde give Mere i Udbytte end Driftsomkostningerne, og at det derfor ikke var rigtigt at regne dem som noget Aktiv. Og deraf udledede den høitærede Finantsminister saa atter den Slutning, at de burde regnes lige med andre Ting, som Staten erhverver, uden at den beregner sig nogen Rente deraf. Jeg maa tilstaa, at, hvis den høitærede Finantsministers Uttring er at forstaa saaledes, at disse Jernbaner efter hans Mening ikke blot ikke i den første Tid vilde give Mere end Driftsomkostningerne, men heller ikke ville give Mere i Fremtiden, saa er hans Regning fra hans Standpunkt rigtig. Derksom den høit-